

Vad har hänt?

FRONTBILDNINGEN FÖR STOCKHOLMSVALET är klar — och tyder på hela strider till den 14 mars. A ena sidan borgerlig samling mellan högern och folkpartiet, som sätter in häftiga attacker mot den socialdemokratiska majoriteten, framförallt mot monopoltendenserna och höga skatter. A den andra enhetsfront inom Arbetarpartiet mellan Riksdagsdemokrater, Socialister och Kommunistar.

PURFINNARNA I HELSINGFORS ha beledsagat urtimariksdagen i universitetsfrågan med våldsamma demonstrationer, visst att de svenska professorerna samt proklamerat studiestrejk. I riksdagen gå förhandlingarna om regeringsförslaget långsamt framåt. Det saboteras genom ett oändligt talande. Men hinner frågan inte avgöras till 1 febr. när lagtima riksdagen samlas, förfaller det hela landet. Och Riksdag planeras över hela landet.

N.F.S. RAD AVGJÖRDE förra torsdagens Saarområdets framtid — det återförenas med Tyskland första mars.

Oljefledningen från Irak.

FYRA MILJONER TON OLJA skall kunna transporteras per år från Iraks oljefält till kusten genom den väldiga oljeförledningen, som öppnades i förra veckan. Kung Ghazi vred på en kran vid Kirkuks pumpstation och anläggningen var invigd. Ledningen går genom ett par hundra mil öken- och klippområden och utmynnar dels i Tripolis, dels i Haifa. Arbetare från sexton länder ha deltagit i anläggningen under ledning av engelsmän.

M.R. LLOYD GEORGE HAR MED STOR SCHVUNG INLETT sin kampanj för en New Deal. Han vill ha ett nationellt industriråd som skall planera och övervaka näringslivets utveckling. Bank of Englands förställigande, statskontroll över järnvägar och huvudvärdingar, höjd skoldåder — 16 år — och sänkt pensionsålder — 60 år. Fastän Lloyd George är en statsman utan parti har hans förslag upprättat så mycket rörelse att det sannolikt kommer att få betydelse.

I PROCESSEN MOT SINOVIEV, Kamenev och deras medarbetare i det s. k. Moskva-centrums oppositionella verksamhet har domen fallit. Den lyder på 10 års fängelse för Sinoviev och hans och hans närmaste män, 5 år för Kamenev. Det visade sig att dessa bekräftat en motagitation trots återrunnet medlemskap i kommunistiska partier.

Veckovisaren

Honorine Hermelin:

Medborgarskolan i partifjättrar — och tidens rovdrift på ungdomen.

Genom pressen har meddelats att en stiftelse under amiral Lindmans ledning inköpt Gimo herrgårdsbyggnad med omgivande park, för att där skall bli en centralpunkt och ett hem för högerpartiets, högerns kvinnooorganisationers och den nystartade högerns ungdomsrelöses kurs- och studieverksamhet.

Herr Lindman har i en intervju för Sv. D. uttalat sin förhoppning att Gimo skall bli snart nog den konservativa ungdomens högberg, han hänvisar till gamla planer på en »högerns folkhögskola» och hoppas nu på ett förverkligande av sen fast organiserad folkbildningsverksamhet i nationellt syfte.

Som en sammanfattning säger herr Lindman, att han tror att Gimo skall bli rätt platsen för vad han skulle vilja kalla en högerns medborgarskola.

Herr Lindman nämner också Högerns kvinnliga medborgarskola. Och hela hans uttalande ger åt denna benämning en klar belysning. Man har trott, då man under de sista åren mött den i tidningsrubriker som beteckning för strängt slutna, d. v. s. endast för enrollerade medlemmar av högerns kvinnooorganisationer tillgängliga kurser, att beteckningen varit en färdingsrubrik, icke ett så att säga officiellt namn. Nu blir det emellertid klart att så faktiskt varit fallet, ävensom att man inom högerkretsar länge varit önskemål i Högerns folkhögskola och nu anser sig ha nått fram till en allmän Högerns medborgarskola.

Det tycks ofrånkomligt, att den så kallade Högerns kvinnliga medborgarskola

betraktats och kommer att betraktas som en motsvarighet — eller motsats, som höger mot vänster — till den första och hittills tyvärr enda skola i vårt land, som kallat sig med namnet medborgarskola; den Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad. Och då det vidare är klart, att förslättningen kommer att följa, d. v. s. att namnet »medborgarskola» blir sammankopplat med ett »partibeteckning», må det tillstås mig att ta upp till närmare granskning just denna sammankoppling.

Det är i år 10 år sedan Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad började. Jag har under dessa år varit delaktig i varje dags arbete, som där ägt rum tillsammans med de inalles till över 600 uppgående kursdeltagarna. Och det är i den djärva tanken att jag under denna tid i någon mån fått lära mig, vad jag ingalunda visste från början, nämligen vad en medborgarskola innebar, som jag önskar och vågar yttra mig till i frågan.

Då Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad startades, uttalandes från folkhögskolehåll förväning över att den icke helt enkelt gick in under folkhögskolans rubrik eller att inte dess ändliga och materiella resurser ställdes till redan befintliga folkhögskolors dispositioner. Dessa hade ju även medborgarskolan på sitt program. Jag hade då tillfälle att i pressen framhålla, att den uppgitt, som Kvinnliga Medborgarskolan gjort till sin, och som principiellt uttryckts som en vilja att »ge sitt bidrag i arbetet för att bakom vårt medborgarskap måtte stå självständiga och ansvarsfulla människors» av prak-

tiska skäl måste leda till stark koncentration kring ämnet medborgarskap — med historisk och psykologisk bakgrund — och belysning av aktuella sociala och politiska frågor. Det blev då ej tid och kraft till övers för en folkhögskolas »huvudkurs», där folkskolans alla ämnen måste vara representerade, helst som behovet av sådana kurser ju redan var tillgodosett genom folkhögskolorna.

Trots att jag ej på länge haft direkt med egentligt folkhögskolearbete att göra, är det mig ett oavslutigt behov att dock i folkhögskolans namn protestera mot benämningen, eller snarare tanken: en »högerns folkhögskola». Den tycks mig lika upprörande och »likriktat» smakande som »en fast organiserad sftsbildningsverksamhet i nationellt syfte» eller de »akademiska sommarkurser» med nationellt program, som behövdats i samband med Gimo-skolan. — Det har visserligen även i samband med denna skola sagts något om, att den skulle vara en motsvarighet till Brunnsviks folkhögskola — man menar väl då Brunnsvik i egenkap av socialdemokratisk folkhögskola. Men mig veterligen har aldrig vid Brunnsviks folkhögskola, vare sig vid huvudkurserna, som med sina många ämnen är lika alla andra folkhögskolors huvudkur-

(Forts. å sid. 4.)

En protest mot lösdriverlagen.

En beklämmande bild av prostitutionsproblemet nuvarande läge och den föråldrade lagstiftning som skickar kvinnor nästan på måfå till Landskrona, fick man vid Allmänna Kvinnoklubbens i Stockholm möte i Strindbergsalen i tisdags — då Vaktfrun, fröken Lisa Gustafsson berättade om sin tidriga erfarenhet från Landskrona.

Det är ett stort ansvar att beröva människor, som inte är straffbara, deras frihet för att skicka dem till en uppfostran, som inte kan förverkligas, sade fröken Gustafsson. Och att denna s. k. uppfostran på tvångsarbetsanstalt blir så ineffektiv beror bl. a. på att flickorna aldrig kan få klart för sig det rättvisia i ett system, som griper bara en av två i en affärstransaktion, skickar kvinnan med fångstransport till Landskrona och läter mannen gå fri.

Rent materiellt sett är det väl ordnat vid tvångsarbetsanstalten. Men många av dem som komma dit skulle mycket väl själva ha kunnat söra för sin materiella välfärd. Fröken Gustafsson berättade ett exempel bland de många, som »börjar med ett barn och slutar vid Landskrona». En ung flicka från ett gott lanthem övergavs av fästmannen, fick ett barn i Stockholm, ensam i en tom våning, där hon var för svag att kalla på hjälp. Barnet dog av brist på skötsel och själv var hon skör till henne. Hon anklagades för att ha lagt å lönn, vågade icke återvända hem, utan försörjde sig med prostitution och kom till Landskrona. — Vilket i ett sådant fall verkar meningslöst. Och vad väntar vid den efterläggande utskrivningen? Man stiger rakt ut i eländet igen. Detta är kanske det allra värsta.

Fröken Gustafssons synpunkter understöddes livligt av fröken Märtha Steinwall, som också tjänstgjort vid Landskrona. Och de önskemål man kom fram

Giv ett handtag — ej ett ungdomsfängelse!

I Tidevarvet läser jag om de senaste debatterna i befolkningsfrågan. Från både höger- och vänsterhåll tycks man vara enig i det väsentliga, att tillvarataga barnet och söra för att barnrika familjers bördå tillåtas. Det låter förhoppningsfullt.

Dock får jag en beklämmande känsla vid tanken på hur litet samhället ändå förmår, då det gäller att taga till vara det mänskliga livet i redan ha. Närmast med tanke på ett äskande i strontaleto om 1 miljon till uppförande av ungdomsfängelse. Vem som lisa detta, utan att rysa, och skänkas över vår så rosade, höga kultur. Skall något sådant verkligen behövas? I så fall, kalla det åtminstone värden. Arbetslösheti etc.

Tro någon att straff leder till en förbättrad moral och giver en sund inriktning till livet! Missat! — Har advokat Hugo Lindberg förgäves, vidlyst och förstående, uppbörjligt påvisat detta systems felaktighet och det oproportionerliga förhållandet mellan straff och brott. Vore det inte klokt, att gå »sakta i bakarna», angående nativitetshöjning. Taga ordentligt itu med ungdomsvården, se till vart det bör väga med våra unga efter slutad skolgång. Om de lyckas få arbete, under vilka förhållanden de arbeta? I vilka lokaler? Varifrån rekryteras den lagbrytande ungdomskara för vilken man nu vill bygga fängelse, om ej från ungarhotelet, kafeer och drinkarier. Giv dem åt en ungdom. Det finnes så många kvinnor, vilka av en eller annan anledning ej fått glädjen att föda ett barn, men som gärna ville ge sin moderlighet för dessa ungas hjälp och fostran.

För den unge, som varken har hem eller arbete, är det farligare att råka ut för återfallsförbrytaren ute i livet än om han träffas samman med denna individ i fängelse. Förmodar att det är för att skilja de unga från de gamla förbrytarna som det begäres anslag till nytt fängelse. Men, Ni som har makten i Eder hand! I som viljen väl, men kanske ta miste om medlen. Betänken Eder. Giv i möjligaste mån arbete och glädje! Ej understöd och försäkring. Bygg hem där den unge får utföra allt arbete, sy sina kläder, laga sina skor, sin mat, tvätta och städa. Få goda lektioner i ämnen som han har nytta av i livet. För lov att vara glad med ett ord, fostras till en ansvarsfull, frimodig människa. Min tro är: Då behöva vi ej några ungdomsfängelser! Vi behöva då ej heller söra för att inte unga friska människor vilja föröka sig. Men, först måste staten giva ett handtag, ej ett ungdomsfängelse.

Anna Pst. Hedén.

Karin Kock:

Uppgifter för svensk kvinnorörelse.

Några reflexioner med anledning av den aktuella situationen.

Kvinnorörelsen är en kvinnornas gemensamma kamp för att höja sig ekonomiskt och socialt, att skapa sig en erkänd ställning som samhällsmedborgare, att öka sitt inflytande i samhället och att väcka och stärka ansvars känslan gentemot samhället.

Ser man på kvinnorörelsen ur den synpunkten kan den aldrig bli en rent faktiskt rörelse med uteslutande uppgift att främja ekonomiska intressen, utan den måste stå i intimast kontakt med de viktigaste samhälleliga problemen och intaga en konstruktiv inställning till dessa.

Kvinnorna föra den kampen, därför att de är övertygade om att det samhälleliga arbetet måste bli lödande på om hållten av medborgarna utestängs eller själva ställa sig utanför detta arbete. Män och kvinnor ha olika inställning till problemen, se olika på dem, reagera olika, och det är därför som bägge parter behövas. Samhällsfrågorna gälla alla, oberoende av kön.

Den svenska kvinnorörelsen har gamla ånor, och vi kunna se tillbaka på ett intensivt, entusiastiskt arbete under många decennier. Har långt har detta arbete fört oss? Även om man mången gång känner sig pessimistisk, då man möter motståndet mot kvinnorna i dess mest krassa former, måste man erkänna, att vi trots allt hunnit ganska långt. Jag behöver knappast erinra om alla de lagstiftningsåtgärder som vidtagits under de sista decennierna, vilka givit oss samma rättigheter som männen i politiskt hänseende, som givit den gifta kvinnan en helt annan ställning än den hon tidigare hade, som givit kvinnorna möjligheter till utbildning och undanröjt de lagliga hindren för dem att göra denna utbildning fruktbarande.

I verkligheten veta vi emellertid att fortfarande stora hinder möta kvinnorna, och vi veta att det är mycket som återstår, innan kvinnorna fått det inflytande

(Forts. å sid. 3.)

till vora: Förundersökning som vid villkorlig dom; utstering av de abnorma och sociala; avskaffandet av den nuvarande behandlingen med omhändertagandet av kvinnorna på poistation som om de vore brottslingar, och transport med fångvagnar — 2 dagar mellan Landskrona och Stockholm på hård bänk — skapandet av nödhjälpsarbete och socialt verksamhet som vid industriarbete i öppna marknader, med studieverksamhet etc. Fru Agda Östlund sammanfattade kvällen med en vildjan till Kvinnoklubben att så fort tillfälle bjöds, lägga fram konkreta önskemål enligt de riktlinjer som kommit fram under kvällen.

Det är allt skäl i att understryka betydelsen av att opinionen för en ändring i dessa för samhället misskrediterande förhållanden, förblir aktiv och vakna.

Madame Alice Bruyere

diplômée Université — Leçons de français. Cours de conversation. 62 5873 (9-13).

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:

Carin Hermelin.
ANSVARIG UTOGVÄRE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triedwaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 76 76
STOCKHOLM

Specialité: Familje- och arvsaker,
Boutredning och testamente, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förklaringar.

Gymnastikdir. Karin Norén

Pig. 11, L. Nära Kungsh.-o. N. Mälar-
str. Tel. 53 88 00, säkr. 9—12 f. m.
Sjukgymnastik och massage
Rytmisk gymnastik
till musik. Privat och i grupp.
Hällningsgymnastik
Gymnastikprogram för hemövning.
Specialité: rörelsesystem för medell-
ders och nervösa personer.

RES TILL Rönninge Gröd.

Främlingsarnas Pensionat och Vilohem.
Rönninge, tel. 19. Rofylld vilodort. Bra
rum. God husmanskost. Fullt modernt.
Moderat pris.

OBS! NARA STOCKHOLM!
Förreståndare H. Johanson.

TANDLÄKARE

TORSTEN TIMANDER

SVEAVÄGEN 82, 4 tr. (hiss).
Mottagningar efter överenskommelse.
Tel. 31 92 95.

SPECIALISERADE ANDLÄKARE

Mästernsallsgatan 4. Tel. 11 56 07.
Allmän andläkarepraktik med special-
isering på alla krävande om-
råden inom tandläkarskolan. Barnavid.
— Röntgenomlysning. — Läkare (kirurg).
— Allt tandbehandling utföres av
glada tandl. För rådgång. Specialise-
ringar: bättre tandvård, tidvinst och
drämd lägre arvoden. Mottagn-
ing vard. 10—2—6—7. Sönd. 10—11.
5—6. Andra tider mellan 8 f. m.—9
e. m. efter överenskommelse.

Tandklinik

VASAGATAN 46
Hörnet av Kungsgatan. Tel. 10 11 38.
Låga taxor. För rådgång.
Först. Leg. tandl. Sven Schönström.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11—12 för havandeskapet
och dess sjukdomar och 14—14.30 för
kvinnosjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik

vid Kornhamnstorg 4
Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—11 f. m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons

FÖRLOSSNINGSHEM
LINNÉGATAN 19
Mottager inackord även för längre tid
Tryggt och oenligt, välrätt.
Tel. 0775 24.

Fabriksnya Symaskiner

modernaste typ, nedfällbara, som
225 kr. Kredit ordnas.

REKLAM

Reparationer med garanti.
STOCKHOLMS SYMAKINSFABRIK
mästernsallsgatan 55. Tel. 21 13 93.
Förlä: Horngsgatan 15. Tel. 43 60 72.

Den 26 Jan. 1935.

Den utsuddade
gränslinjen.

Mötet mellan regeringen och
oppositionen vid årets remissdebat
utmärktes av en påtaglig försönlig-
het. Bondeförbundets och Folkpar-
tiets medlarställning kom till uttryck
på flera sätt, till och med i själva
tonen i respektive partiledares uttal-
anden. Och fastän högren gjorde
sitt bästa att markera sina reserva-
tioner mot regeringens politik, var
det inte fråga om några uppgörelser
på liv och död. Högren riktade sin
huvudsakliga kritik mot regeringens
monopolplaner, i vilka den ser ett
farligt steg mot socialisering, den
kritiserade skattebördrorna, nedskär-
ningarna av försvarsanslagen och
regeringens handlings sätt i arbets-
fredsfrågan. Och man efterlyste den
borgerliga samlingen, som ett värn
mot sådana faror.

Bondeförbundets kritik som fram-
förlätt gällde arbetsfredens behand-
ling — där hr Westman bad rege-
ringen lägga märke till riksdagens
önskemål — utmärktes dock icke av
någon större skärpa, medan social-
listiska partiets huvudangrepp rikta-
des mot regeringens föga fram-
gångsrika jordbrukspolitik.

I befolkningsfrågan löpte tydligen
i realiteten linjerna samman, då så-
väl högren som socialdemokraterna
önska positiva insatser. Att ordva-
let är olika, betingat av olika tradi-
tioner, kanske inte för ögonblicket
gör så stor skillnad i sak.

Statsministern själv stök gång på
gång under regeringens önskan om
samarbete, om en landsgeneligi po-
litik utan eftergifter åt klassintresse-
na. Hur denna politik borde utformas
med en kombination av själv-
ständig fri företagsamhet och sam-
hällelig kontroll, tycktes för stats-
ministern vara en klar sak, nämligen
efter de linjer som regeringen redan
är inne på och som enligt statsmin-
sterns mening borde passa alla, som
uppriktigt önska sätta landets inter-
sen över de enskilda partiintressena.
Trots hr Hamrins påpekande av

KURSER

i sömnad och tillskärning. Begär upplys-
ning. Tel. 30 57 98. Syateljén o. Till-
skärarskolan, S:t Eriksgatan 71.

Om Ni har en anförvänt på sjuk-
hus så hyr en radio åt honom.
Ingenjörfirman Martin Lundqvist,
Trygghus, Engelbrektsplan. 20 20 70

KRANSAR

Gunnar Spångberg
67 48 30. Birserjarlsatan 12. 61 23 45.

Vid dödsfall, rådgånga först

ARVID HOLMS
Begravningsbyrå
S:t Eriksg. 86 (invid S:t Eriksg.)
om priser m. m. innan beställning
göres.
Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ansk. bost.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.
Vottagning 11—12. Rådgång även för
correspondens. Begär prospekt och lä-
geista. Leg. läkare.
Address: Uplandsгат 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Ett svar

från Justitieministern och replik av fröken Tamm.

Till Red. av Tidevarvet.

Der erade tidning innehåller den 12
dennes artikel »Vågar och gen-
vägar», undertecknad Elisabeth Tamm.
Jag anhöller att få berika ett par uppgif-
ter i artikeln och besvara ett par frå-
gor.

Förf. skriver: »På juristmet i Oslo i
somras framlade svenske justitiemin-
istern ett förslag till lag angående foster-
fördrivning. Inga kvinniga läkare och
jurister eller representanter för vare sig
kvinnosammanslutningar eller mödrarna
hade rådfrågats som sakkunniga. Ett fåtal
exemplar av detta förslag distribueras
med priv. Av vilka vill ni säga? ... »Hem-
lighetsförlöset har alltså haft motsatt ver-
kan mot vad den åsyftar.»

Rätta förhållanden är följande. Nord-
iska juristmötet sammanträdde vart tredje
år. Åmen och inledare bestämas i
mycket god tid, före varje möte. Såsom
ledamot i mötets svenska styrelse förelag
jag för flera år sedan att fosterför-
drivningsfrågan skulle upptagas. När
jag åtog mig att själv inleda frågan, be-
dö jag icke andledning att jag vid tid-
vid tiden för Osolomötet skulle vrta chef
för justitiedepartementet. I Oslo framlade
jag icke något lagförslag. Men i enigt-
het med gällande arbetsordning hade den
norska mötestyrelsen före mötet till
samtliga deltagare i mötet utsatt en mig
föreläsa steser, som jag sedan vid
mötet skulle närvara i ett i mitt in-
ledningsföredrag. Före tesernas slutliga
avfattande sökte jag tillfälle till samråd
med sakkunniga personer. Jag vände
mig sålunda till ett flertal kvinnor med
sakkunnig på skilda områden, för vilka
jag hade förtroende. De lämnade alla
med stort tillmötesgående sina råd. Här-
vid begagnade jag mig i några fall av ett
preliminärt utkast till lagtext i över-
ensstämmelse med teserna. Jag dryttade
även frågan med mina på strafflagstif-
tningens område speciellt sakkunniga med-
hjälpare i departementet och med några
få manliga läkare. För ändamålet till-
sätte jag två tredjedelar av min semester.
Sålunda rustad höll jag mitt föredrag i
Oslo.

Detta uppsatss utmedelbart i tryck
och utdelades jämte teserna efter erbjödande
från mig i 225 exemplar till samtliga
deltagare i det åtta dagar senare sam-
manträdande läkarmötet i Karistad, där
ett flertal kvinniga läkare — bland dem
doktor Ada Nilsson — voro närvarande.
Samtida i — i början av september 1934
— utsläpptes återstoden av de i 1,500
exemplar tryckta teserna och föredraget
under rubriken »I fosterfördrivnings-
frågan» i bokhandeln, där broschyren allt
jämt finnes att få för 1 kr. Dessutom
hava teser och föredrag varit publicerade
in extenso i Social-Medicinsk Tidskrift

den skiljelinge, som går mellan borger-
lig och socialdemokratiskt och
där han och statsministern stå på var
sin sida, fick man av remissdebatten
det totalintrycket att gränslinjen är
ganska utsuddad.

och med oväsentliga förkortningar i en
stor daglig tidning (G. H. T.). Mitt
 eget lagutkast har endast varit tillgäng-
ligt i några få korrekturever. Det
 innehåller ingenting av vikt utöver teser-
na.

Fröken Tammns artikel innehåller vidare
kritik av det sätt, varpå den sedermera
tillsatta kommittén remitterat sitt premi-
nära lagutkast med motiv till myndigheter
och sammanslutningar för yttrande. Förf.
spörjer: »Varför skall denna fråga ur-
rent formell synpunkt behandlas så be-
synnerligt? »Varför skall detta ärende
behandlas olika mot alla andra?»

Mitt svar är: På grund av kommitténs
utomordentligt starka sammansättning
har jag ansatt samma arbetsmetod böra
användas som alltid tillämpas av lagbe-
redningen och ofta av andra särskilt be-
tydelsefulla kommittéer inom justitiede-
partementet. Jag har därför utverkat
Kungl. Maj:ts tillåtelse för kommittén att
intän densamma avger sitt betänkande
inforra utlåtanden från de sakkunniga
institutioner den önskar höra. Redan in-
nan fröken Tammns artikel var publicerad
hade jag hos kommittén förvisat mig om
att även Fröken Bremerförbundet och
att vissa andra kvinniga sammanslutningar
skulle beredas tillfälle att taga del av
kommittéutkastet och yttra sig däröver.
Ingen intresseerad har hittills förklarats
erhålla del av detsamma.

Med andledning av en uppgift i fröken
Tammns artikel kan jag tillägga att kom-
mittén haft att utreda frågan fullkomligt
förutsättningslöst och icke erhållit något
som helst direktiv. Vad fröken Tamm —
som säger sig hava »haft förordningen att
följa frågans formella behandlings-
»åsyftar med utlåtandet »En förut officiellt
beslutad utredning är synbarligen bort-
tappad, förstår jag icke. Huruvud nå-
gon proposition i ämnet hinne förelägg-
as årets riksdag är i denna stund omöj-
ligt att säga.

För en departementschef är det över-
komligt att söka berika alla oriktiga
uppgifter i pressen i frågor som beröra
hans arbetsutövning. Men jag har icke
velat underlåta att efter förmåga svara
en så aktad författarinna i en så aktad
tidning på hennes uttryckliga frågor.

Stockholm den 14 januari 1935

K. Schlyter.

Bagarstuga

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FÖLKUNGAGATAN 65 • • 73 37
GÖTGATAN 52 • • 333 90

Äggdiät

ger hälsa och kraft

Homeopat. Läkarkob,

andra omarb. o. tillökade uppl., har hjälpt
många till hälsa. Den föreskriver för
olika sjukty. effektiva läkemedel, som å
spetsik köpas utan recept. Inb. 6:50,
häft. 4:75. Fredr. Johansson, Odengä-
tan 88, Sthlm. Mottagningsstid kl. 11—3.

Vi skräddryg Eder kappa med två
provningar för 30 kr.

FORMSANS,

Uplandsгат 25. Telefon 32 30 92.

Torine Torines

Symaskinreparationer av seri. Jockums. • Rep.
Husvägsk. 10, tr. 23 nr. 10, Sthlm. Nöjrt.
• Absolut billigt, bra. Berörda avsnitt.
RAOVALDSTR. 3, v. Hornsg. 24. Kl. 43 82 82
och Klara N. Kungsh. 26. Vid. Psten. 21 53 15.

När sammandraget av detta utkast
publicerades, meddelade justitiedeparte-
mentet för att hemställa om ett exemplar.
Därför hänvisades till Medicinalstyrel-
sen, utkastet var nämligen av den art
(preliminärt), att det ej förekom i bok-
handeln. Medicinalstyrelsen återigen sv-
rade, att utkastet endast förelåg i en så
begränsad upplaga, att det ej kunde de-
las ut. Enda sättet vore att försöka få
läna ett exemplar av någon, som erhållit
detsamma.

Först fjorton dagar efter att pressen
meddelat till vilka utkastet remitterats,
»de sakkunniga institutioners vilkas ut-
låtande Kommittén önskar höra, förekom
min artikel i Tidevarvet.

Elisabeth Tamm.

Från
riksdagsläktaren

Remissdebatten vid 1935 års riksdag
gick av stapeln den 17 januari. I
Andra kammaren, där man tycks vara
mera talträngd, fortsattes den även dagen
därpå. Kvällstidningarna löpsedlar för-
sökte med stora rubriker övertyga sve-
nska folket om, att något uppseendevä-
rande hade hänt på Hjelpeandsholmen.
Vilket alls icke var fallet. Det hela flöt
lugnt och ganska trögt.

Ett par som jag sökte på läktarna, men
icke såg till, var makarna Myrdal. Det
var synd, ty för dem måste man säga att
remissdebatten 1935 var en verklig suc-
cés. Nästan alla talare voro mer eller
mindre ingående i ena på befolkningsfrå-
gan och Sveriges sjunkande nativitet,
måste man säga, var en av de stora frå-
gorna i båda kamrarna. (När jag ser
igenom några årgångar av Tidevarvet
finner jag att det är fem år sedan dr.
Ada Nilsson i en serie artiklar under ru-
briken »Varför våga SverigeS kvinnor
löda barna vilade på en hel del av de so-
ciala missförhållanden som riksdagen
föret ma fått ögonen öppna för.)

Hr Lindman, som i Andra kammaren
inledde debatten, kländrade regeringen i
senare delen av sitt tal bl. a. därför att
skatter, som i fjol framhålls såsom tillfäl-
liga — den extra förmögenhetsskatten —
nu tenderar att bli permanenta. Medan
utgifterna stegrats på olika områden är
vårt försvår sagt i den allra hårdaste
svallskott. (Ethundranitonen och en halv
miljoner kronor.)

Vad gagna våra sociala omsorger, vad
om samma intresse visats vårt folks
beträande under gången åder — och inte
bara en klass? Hur skall den, som un-
der hela sin uppväxt varit vittne till de
stora svårigheter familjeföräldrarna haft
att kämpa med, ha mod att bilda familj?
Vår allvariga befolkningsfråga är ett so-
cial problem, som avhänger av de so-
ciala möjligheter vi kan skapa för tryg-
gad existens, inte bara för dem som nu
leva utan också för kommande genera-
tioner, för att ge åt släktet den känsla
av omsorg som uppmanar familjebid-
ning och släktets uppskygande.

Här omnämndes också den bestodso-
ciala utredningen, som föreslåg att 30
miljoner skulle avsättas för en ålefond
för att skapa bättre bostadsförhållanden
för barnrika familjer.

Här en arbetareverklaring deklarerat sitt
förhållande till militärbudgeten måste all-

A.-B. Skandinaviska TILLSKÄRAREKADEMIEN

Drottninggatan 73 C. Stockholm,
anmäler härmed sitt 23:e arbetsår. In-
trädesstider i 8 och 15 i varje månad. Läng-
re och kortare kurser, anpassade efter
elevernas olika behov och förkunskaper.
DAG- och AFTONKURSER. KORRESPONDENSKURSER.
I tillskärning av herr- och damkläder. Individuell underv. Säväl system-
som modelleringsprinciper förekomma. Ständig kontakt med modetyheter. Begär
prospekt! Tel. 20 10 74.

Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW
Säg det med blommor!
Vesterlångatan 14. STOCKHOLM
— Blomst. försändling till län och utlandet —
Telegr.-ad.: Flatow. Telef.-nr: 11 05 06, 20 21 17. Postgi. ökon:o 549

NORR-KÖPINGS STUVLAGER

KLÄDEHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingra butik. Alla inköp o. försällningar för extra kostnad. Detta orsaken till våra bill. priser.

Gör moderskapet skyddat Uppgifter för svensk och aborterna försvinna! kvinnorörelse...

När den framstående Moskva-läkaren dr A. Genss besöt att använda en del av den två månader långa semester, vilken han i egenskap av »vetenskaplig arbetare» har rätt till, för ett besök i Sverige, hade han tänkt sig att tiden skulle räcka till att se åtskilligt av landet. Men han hade inte varit många timmar i Sverige förrän han upptäckte att han haft turen komma rakt in i en brännande diskussion om befolkningsfrågan och abortproblemet. Och sedan hade han inte tid för något annat.

Dr Genss har själv tagit aktiv del i organiserandet av mödra- och spädbarnsvården i Sovjet-Ryssland och innehar en ledande post på detta område i Moskva. Som han dessutom noga följt med utvecklingen även i andra länder, är det naturligt att han vid den mottagning för pressen som arrangerades under Stockholmsbesöket framfört uppehåll sig vid befolkningspolitiska frågor. Och som han framförde sina synpunkter både mänskligt och intelligent, blev det av särskilt intresse att lyssna till vad han hade att säga.

— Jag vet vilka människor som arbetat med abortfrågan i alla länder, sade dr Genss, men Sverige är det första land jag träffat på, där justitieminister själv tagit upp problemet. — För övrigt är det alldeles särskilt den låga spädbarnsdödligheten i Sverige — omkring 5 % mot ungefär 12 i Sovjet — de tekniskt välutrustade sjukvårdsanstalterna och den organisationstalng man möter här, som väckt doktors intresse och beundran. Han nämner sjukhuset S: Görans med dess talangfullt gjorda modernisering, »monsternestalten Wetanderhemmet», arkitekt Markelius påbörjade, tekniskt intressanta kollektivhus, arkitekt Wallanders H. S. B.-lekstugor. — Det är områden där vi måste lära av er, säger han, och vi tänker också komma tillbaka om och om igen. Men fastän det i många avseenden är så välordnat i Sverige, ser man inte på Stockholms gator den barnrikedom, som är så utmärkande t. ex. för Moskva. Vi tycker om barn i Sovjet och innehar för närvarande rekord ifråga om födelseffiffror, 40 på tusen — mot Sveriges 14.

Dr Genss påminner först och främst om de positiva åtgärderna till förmån för mödrar och barn som genomförts, t. ex. ledighet två månader före och två månader efter förlösningen med full lön för kvinnan, råddrägningsbyråer, barnkrubbor och barnrådsgårdar för både städer och landsbygd samt andra former av moderskapshjälp.

— Att abort är lagligen tillåten i Sov-

tid för en intresserad blif ett ganska spännande kapitel. Statsministern förklarade: Vi stå just inför en omorganisation av vårt försvar. Den som vet något om vår försvarskommission vet hur i hög grad delade meningarna äro inom densamma. Vi hoppas, att när vi på ått ordna vår försvarsfråga vi skola slippa gå kompromissvägen, där ingen blir belåten. Det är bättre att ta tid och mod till sig för att finna den rationella lösningen, det kan inte vara den rätta tidpunkten nu. — Da är det bättre att hålla organisationen i stånd till när han kommit till klarhet.

Det kan man väl kalla diplomatik. Mycket skickligt hopkommet, så man klarar sig inför både militärer och pacifister Nästan. Sedan hoppades regeringschefen att denna riksdag måtte så handla att den får ett gott eftermäle i vår riksdagshistoria.

Elsa Swartengren.

Dr A. Genss.

jet innebär ingalunda att vi gillar den, säger han. Straffriheten genomfördes först av politiska skäl, därför är det straffat verkade som en klasslag. Vi visste själva inte hur frivändigt i längden skulle verka. Till en början steg också antalet aborter — alldeles naturligt förresten, då de förut illegalt utförda ingreppen undan för undan kom in i den offentliga statistiken. Men — det är endast genom att ta bort kriminaliseringen som man kan få veta orsakerna till att aborterna begås. Och endast på den vägen kan man effektivt bekämpa dem.

— Vi se nu med varje år antalet aborter sjunka. Det förs en ytterst noggrann statistik. Varje kvinna har vid en abort rätt till tio dagars ledighet med full lön. Denna ersättning utbetalas genom sjuk-kassorna, där alla är inskrivna, och efter- som det alltså är fråga om pengar, får statistiken mycket tillförlitlig. Den föres yrkesvis och det är intressant att se, att de sjukvårdande abortsiffrorna är gemensamma för alla yrken. Varje kvinna som önskar få en abort utförd har att anmäla sig på en särskild rådföringsbyrå för kvinnor, där hon blir undersökt. Om det är möjligt — och i alldeles särskild grad när det gäller förstföderskor — söka läkarna förmå kvinnorna att behålla sina barn. Vi är mycket stränga, säger dr Genss med ett smilande. Men om inga särskilda skäl föreligger emot aborten, blir kvinnan intagen på sjukhus, där ingreppet kan utföras på några minuter. De ryska läkarna ha en mycket god teknik och riskerna ha nedbringats till ett minimum: på 23,000 aborter endast ett dödsfall. Antalet aborter uppgår till omkring 8 på 1,000 personer. Motsvarande siffror för Tyskland torde vara omkring 15 på 1,000, för Sverige troligen de samma som i Sovjet. Men enligt er statistiker, docent Edin, kommer här i Sverige på 23,000 kriminella aborter omkring 92 dödsfall. Alltså: i Sovjet på 100,000 aborter 4 dödsfall. I Sverige på 100,000 aborter 370 dödsfall. Här ligger den avgörande skillnaden mellan straffrihet och kriminalisering.

— Den sexuella hygien i Sovjet är fortfarande svag, fortsätter dr Genss, men vi arbeta intensivt för att åstadkomma en god upplysningsverksamhet. Också ifråga om preventivmedel försöka vi få fram de effektivast möjliga — absolut säkra preventivmedel finns inte. 95 % tillförlitlighet anse vi vara bra. I de 5 % får det misslyckas, får kvinnan abortera. Och här är återigen en viktig sak att tän-

(Forts. fr. sid. 1.)

och den ställning i samhället, ekonomiskt och socialt, som vi sträva efter. Vilka äro orsakerna här till? Reaktion? Kvinnofientlighet? Allt detta säger ingenting, så länge vi ej känna till de verkliga orsakerna till denna reaktion.

Om vi någonsin skola komma fram till vårt mål, måste vi tränga bakom de enkla fraserna och gripa oss an att undanröja de faktorer som hämma utvecklingen. Det räcker icke att endast protesterat, att opponera, att kräva jämställdhet och lika rätt. Protester, opinionsmöten, resolutioner, äro visserligen många gånger nödvändiga. Vi ha under de senaste åren haft tillfälle att konstatera detta i flera fall, då en enig kvinnoopinion gjort sig hörd över hela landet. Protester och opinionsyttringar äro utmärkta vapen, men de få icke användas i onödan. De kunna lätt förlora sin slagkraft.

Den nuvarande situation har medfört en viss andamätningsspann, bl. a. genom den förbättring, som inträffat i det ekonomiska läget. Vid den nuvarande riksdagen kommer arbetslösheten att spela mindre roll än förut. Det är sådana frågor som jordbrukskrisen, tredje mans rätt, befolkningsfrågan, vilka komma att få den största betydelsen. Läget är således nu ett helt annat än för ett år sedan, då arbetslöshet gav ett välkommet motiv för mången att gå till attack mot kvinnornas rätt att arbeta. Befolkningsfrågan däremot ligger på ett helt annat plan. När barnen få knapphetsvärde, återvänder detta på kvinnornas ställning. Det finner man av de motioner som framlagts vid riksdagen och i vilka man från högerhåll varnar för restriktiva bestämmelser mot gilt kvinnas förvärvsarbete utom för hemmet, förordar att självförsörjande kvinnor beredas tryggare anställning, påpekar vikten av effektivare moderskapsunderstöd m. m., önskemål som vi känna igen från otaliga kvinnomöten.

I en sådan situation som den nuvarande är det därför av yttersta vikt att man aktar sig för att bygga kvinnorörelsen på metoder, som varit nödvändiga under de senaste åren. Det är fara att man då råkar in i en återvändsgränd, ty man löser icke problemen med sådana metoder. Därför behövs arbete av annat slag, och vi borde känna oss tacksamma för denna lättänd läget, som ger oss möjligheter att mera odelat ägna vårt arbete åt positiva uppgifter. Härmed är dock icke sagt att det ej alltiämt kan uppkomma situationer som kräva vår vaksamhet, och att det ej finnas företeelser som måste bekämpas, men ingen torde kunna förneka att läget förskjutit i en gynnsam riktning. Vi måste utnyttja det tillfälle som

ha på: Först genom legalisering av aborten, genom att hela denna fråga förs upp från hemlighetsmakeriet till öppenhet och laglighet, kan man åstadkomma en utveckling av preventivmedlen. Man har också helt andra möjligheter till agitation mot aborterna, än när dessa äro straffbelagda. Om nu aborterna skulle legaliseras här i Sverige måste staten samtidigt bevilja medel till social hjälp åt mödrar och barn.

— En mycket vanlig missuppfattning är den att föräldrakärleken i Sovjet är avskaffad, därför att barnen är omhändertagna av staten. Men det är ett missstag. Vi tar inte i några barn i statna anstalter, så länge föräldrarna lever. Inte heller är skilsmässorna talrikare hos oss än t. ex. i Förenta staterna. Tvärtom. Ty äktenskapet i Sovjet byggs på en mycket sund princip: den romantiska kärleken.

här gives oss till samling kring positiva mål.

Jag kommer därför tillbaka till frågan, varför kvinnorna icke kommit längre än de gjort och till att de reaktionära tendenserna kunnat få spridning inom så stora grupper av vårt folk, även bland kvinnorna själva. I vilken mån äro orsakerna att söka i institutionella förhållanden, som vi måste sträva att förändra, och i vilken mån äro de att finna hos oss själva? Jag syftar icke med det sistnämnda på några »kvinnokönets naturliga uppgifter» eller på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »fullvuxna» individer, som känna sin förmåga — liksom sin begränsning — och som våga taga det på någon »biologisk tragedi» utan på den hos kvinnorna alltiämt föreliggande inställningen till arbete och samhällsproblem, som i många hänseenden binder dem och försämrar deras ställning på arbetsmarknaden. Det är ett helt komplex av faktorer, uppvisna ur gamla traditioner, som skapa denna bundenhet. Kvinnorna ha ej ännu blivit »

att ensidigt främja ekonomiska intressen. Det är icke värdigt kvinnorna och ej heller i enlighet med svensk kvinnoörelses traditioner att göra den — för att begagna ett kraust uttryck — till en kamp om köttgröna. Det finns tendenser härtil, och man grips ibland av en viss skepsis, när man ser hur lätt det är att samla kvinnorna, när det gäller de egna ekonomiska intressena, men hur svårt det kan vara, när det gäller de stora problemen i tiden.

En begränsning av kvinnoörelsen till de ekonomiska intressena innebär en stor fara, ty det kan lätt leda till att kvinnorna splittras i olika grupper med olika ekonomiska intressen. Den solidaritet kvinnorna visat sig äga är ett oerterligt villkor för kvinnoörelsens framgång. Ännu så länge bedömas vi i våra arbetsprestationer ej som individer utan som kvinnors, och värderingen av den enda gruppens prestationer blir alltid beroende av värdesättningen av de andra arbetet. I vårt konstruktiva samhällsarbete finnas ej heller några motsättningar. Det är därför ett huvudmål att en kvinnors i gemensamt arbete, antingen de verka inom hemmen eller utom dessa, på högre eller lägre poster. Skola kvinnorna nå en självständig ställning och inflytande inom samhället, måste detta ske genom samarbete mellan alla kvinnoorganisationer. Sträntressen och personliga hänsyn måste vika för denna stora uppgift.

Kvinnorna måste också lära sig inse att den ekonomiska och sociala självständighet som de vunnit i förhållande till tidigare generationer förpliktar till ansvar inför samhällsproblemen. Det är ett förhållande som ofta påpekats, att kvinnorna ha mycket lätt inflytande på de sociala och politiska områden. Det beror till stor del på ett svårövertänligt motstånd, men — det måste öppet erkännas — även därpå att så få kvinnor vilja ta det ansvar och den möda, som följer med det samhällsarbete.

Utän att vi äro beredda att taga detta arbete och detta ansvar, nå vi aldrig det erkännande som ger oss ekonomiskt och socialt den ställning i samhället som vi eftersträva. Detta är ett av våra huvudproblem.

Jag skulle vilja sluta med att säga, att vi i nuvarande stund måste visa, huruvida vi äro mäktiga att göra kvinnoörelsen till något mer än en kamporganisation för ekonomiska intressen, som endast kräver sina rättigheter, huruvida vi kunna göra kvinnoörelsen till bärande av kvinnornas konstruktiva arbete. Därför behövs samarbete mellan kvinnor av olika kategorier i vårt land för ett intensivt arbete med att komma till klarhet om de faktorer som äro avgörande för vår egen ställning, för att sedan kunna arbeta på ett undanröjande av hindren — ett arbete som skall inrikta sig på de sociala och ekonomiska frågor som äro av betydelse för kvinnornas ställning på arbetsmarknaden — samt ett upplysningsarbete som skall väcka kvinnornas ansvar inför de samhällsliga problemen och fostra dem till samhällsmedborgare.

Karin Kock.

Åkta Angora.

Värmdes skyddsplagg av oblandad angorall bästa medel vid reumatiska åkommor, förkylningar o. dyk. Avelsdydd 6-75, kvävdarmare 9-50 parer, armbågs-skydd 4-25, ryggvärmare 7-50, värmeduk (20 x 25) 5.—, sångsörkel 7-50, maggördel 10.—. Förskickligt utlomande.
ABO ANGORAFARM, SPARREHOLM.
Postgiron 77886.

Medborgarskolan i partifjättrar.

(Forts. fr. sid. 1.)

ser, eller vid de otaliga specialkurserna under somrarna, någonsin stängts en dörr för dem som icke haft medlemskort till en socialistisk partiorganisation. Att industriungdomen så särskilt sökt sig till Brunnsvik är väl snarast ett motstycke till eller en beklaglig följd av att »de gamla folkhögskolorna så länge blivit ensidigt besökta av bonde-ungdom.

Låt oss emellertid återgå till medborgarskolan. Inne till namnet, utan till realiteten. Måste ej en medborgarskaps skola innebära någonsinmeddelande och studium av statens och samhällets sätt att fungera i den tid och på den plats i världen där vi står, samt studium av samhällets problem, vanskligheter och möjligheter. Och detta bör väl ske under former, som låter samhällets innersta, mest levande och fruktbringande men ofta skynda och försträdda struktur komma till sin rätt: att vara ett samarbete mellan olika typer — olika typer i anlag, i yrken, i erfarenheter, i livsåskådning och i politisk övertygelse. Så, och endast så, tycks det mig, kan till äventyrs vidgad medborgarskapskaps vinnas — helst om det även sker i en skolas form.

De förefaller mig som om man i vanliga fall alltför litet uppskattade den makt och den betydelse, som skolans form innebär, det må vara barn- och ungdomsskolan, en ungdomsskola eller en skola för fullvuxna. Egentligen är denna makt hemlighetsfull — och också uppenbar — och svår att precisera. Den hör troligtvis samman med den solens, koncentrerade formen för talande och lyssnande, som alltid i någon utsträckning måste finnas inom varje skola och som skapar det man kallar lärjunge- och lärarskap även

melan f. ö. jämnåriga människor — och vem vågar säga annat än att även barn är jämnåriga med, ja i många avseenden överlägsna sina vuxna lärare!

Innet här nos skolans makt samman med vad Linné väl ville ge uttryck åt, då han skrev ovan dörren till den sal, där han från strövrigt i skog och mark brukade samla sina lärjungar för att för den uttolka de naturens under som de mött: — en gud är närvarande — anden är närvarande — »numen ad est». Detta är ande, av verkligt fattande och seende, av kraft och glädje — som springer fram av sig själv under det kontinuerliga, koncentrerade inträngandet i ett ämne, denna »näring för själens levande kärna, för att tala med Kristian Kold, som kanske ofta utgöres av ett enkelt faktum, vilket kommer som svar på en dimmig undran, detta är skolans hemlighet och innersta berättigande, och det är detta som gör att skolans väsen är att vara avsiktligt. — Avsiktslös, icke i den bemärkelsen att den icke ständigt måste fråga sig vad just denna, eller denna uppväxtålder behöver för att kunna växa andigen och lekfulla, behöver för att få näring för själens levande kärna och för att ett verkligt levande medborgarskap måtte odas — eller vad just denna grupp av frågare eller svare behöver för att lysas upp, bli vakna. Men den skall vara avsiktligt med avseende på hur de krafter, som till äventyrs väckts till liv, sedan kommer att verka. Anden måste få blåsa varm den vill, annars dör den. En skola, som är värd namnet skola och ej i stället borde heta »anstalts måste veta att den står mitt i den stora, eviga kampen mellan bundenhet och frigörelse. Dess fakta,

dess vetenskap, dess upplysning skall syfta mot sanningen, som gör fri, och den måste veta, att den är en helig mark, där anden ligger på lur, färdig att springa fram — alltid i kamp mot bokstaven, som dödar, mot avskiten, som förstämmer, som torkar ut.

Låt oss försöka se för oss Sverige fullt av medborgarskolor — vilket väl bör vara vårt innerliga önskemål — men alla bärande partinamn: högerns, kommunisternas, socialdemokraternas, folkpartiets, radikala kvinnors, bondeförbundets. Alla vill kanske, som herr Lindman säger på tal om Gimo, särskilt inom sin ungdomsrörelse utbilda några hundra föreningsfunktionärer och studieförare för varje års. — Det är mot denna eventuella utveckling som jag — hur dumstrigt det än må vara eller te sig — skulle vilja uttala en protest med hemställan att sådana, måhända berättigade anstalter för utbildning av partimedlemmar och partifunktionärer måtte kalla sig för vad de är, men ej låna medborgarskapskolens och skolans namn för en tillvaro, där ingendera kan leva, växa och blomna.

Då kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad startade, var det, som redan sagts, för mig ännu mycket oklart, vad en sådan skola egentligen skulle komma att innebära. Dess syftemål och valet av undervisningsämnen var klart. Och dessutom var fullkomligt klar den aspekten, den önskan, att skolan måste kunna bli en fristad, ett lufthä i denna värld av isolering bakom skiljande murar — klassmurar, åsiktsmurar, yrkesmurar, partimurar — så att man om möjligt där skulle kunna draga ett djupt och fritt andetag endast och allenast i egenskap av människa-medborgare. (Den här också kal-lats kommunistisk, socialdemokratisk, frisinnad, metafysisk och borgerlig.) — Att denna medborgarskola kom att bli kvinnliga hördje jag samman med det nyvunnna kvinnliga medborgarskapskapet.

Men löga annan jag då — eller kanske någon annan — vilken rikedom av ständigt skiftande, nytt och oväntat slag som skulle flöda ur detta förtärlighetslösa möte mellan människor på fri grund, där man icke på förhand visste något om varandra, vare sig om yrke eller titel, åskådning eller parti, men där i verkligheten alla slags yrken, titlar, åskådningar och partier möttes! Och även olika åldrar. Om också de fullvuxna åldrarna — jag räknar närmast som romarna, att fullvuxenheten börjar vid 30 år — varit talrikast representerade, har ungdomens speciella flöden dock så starkt kommit med, dess heta, eller tröta, ångestfulla eller frimodiga inställning till det framförtärliga livet och det omslutande samhället. Och när tanken stannar vid ungdomen, där livets, och därför för samhällets, hemlighetsfulla och ömsigtiga krafter till förnyelse, till bräckande av döda skal och död bark kraftigast springer i dagen, men mest ödesdigert kan kvävas eller miss-handlas, måste man väl med djupaste hjärtats allvar säga: låt oss ej hemfalla till att inom anstalter för vare sig nationer eller andra partitändamål föra rörelse på ungdomens vilghet och behov att ge sig åt och lyda något som är större än en människas privata livsmål.

Må icke genom ungdomskolors mäktiga form, våra gamla institutioner och organisationer för sitt livsuppehälles skull planmässigt suga i sig den kraft, som fötts för att bräcka deras skal. Som för generation föds från himlen för detta ändamål.

Men må denna ungdomens kraft — som vi vet kan och måste kunna bringa med sig låga också i erfarna människors liv och handlingar — heller icke lämnas att förfalla, försörkas, förråas. Ungdomsskolan-medborgarskolan är säkert som allt viktigt och nödvändigt, svar som till panaros att göra. Ett har den att räkna med: anden, som kommer som en vindstöt och allt förmar, men som aldrig blåser in i stängda burar utan att spränga dem.

PROGRAM

vid

SVENSKA KVINNORS VÄNSTERFÖRBUNDS

ordinarie centralstyrelsemöte och landsmöte i Stockholm den 9-10 februari 1935.

Centralstyrelsemöte.

Lördagen den 9 febr. Kl. 6 e. m.

å Tidevarvets lokal, Triewaldsgränd 2^{II}, Sthlm.

Mötet öppnas av ordf.

Stadgeenliga förhandlingar.

Gruppernas representation inom Samarbetskommittén med anledning av partissammanslagning.

Meddelanden och skrivelser.

Samkväm hos ordf., fröken Kerstin Hesselgren, Bergsgatan 16. Kl. 8,15 e. m.

Anförande av Emilia Fogelklou-Norlund.

Landsmöte.

Söndagen den 10 febr. Kl. 10 f. m.

å Hushållsskolan Margareta, Norrmalmstorg 1.

”En målmedveten befolkningspolitik — grunden för all samhällsvård”.

(Ur Fristående Kvinnors Riksförbunds program, antaget i Göteborg i maj 1923).

Diskussion i tre avdelningar.

1. Moderskapsråden.
Vad vi ville — och vad det blivit.
Inledare: KERSTIN HESSELGREN,
ADA NILSSON.2. Rätt till giftermål och moderskap för kvinnor i förvärsarbete.
Inledare: ELLEN HAGEN,
ELISABETH NILSSON.
Lunchpaus. Kl. 1-2 e. m.3. Sexualupplysning och sexuallagstiftning.
Inledare: ANDREA ANDREÉN-SVEDEBERG,
EVA ANDÉN.
Landsmötets avslutande.
ELIN WÄGNER talar.
Kaffe Kl. 5 e. m.
Gruppsammanträden.

I landsmötets på söndagen äga samtliga Vänsterförbundets medlemmar rätt att delta.

Söndagen den 10 febr. Kl. 6 e. m.

å Hushållsskolan Margareta, Norrmalmstorg 1,
8 tr. t. v.Resolutionsförslag.
Beslut angående skrivelser.
Val.

De medlemmar, som enligt § 10 av Vänsterförbundets stadgar, såsom understödjande erlagt en avgift av minst fem kronor, äga rätt deltaga i Centralstyrelsens förhandlingar, dock ej i dess beslut.

Anmälan om deltagande i centralstyrelsemöte och landsmöte insändes till Vänsterförbundets expedition, Triewaldsgränd 2^{II}, Stockholm, före den 3 febr.

Centralstyrelsens anmälan om deltagande i samkvämet insändes direkt till ordf., Bergsg. 16, Sthlm.

Folkhögskolornas elevförbunds

Stockholmsorganisation håller Årsmöte söndagen den 3 februari 1935 kl. 5 e. m. å Tobaksmaoaplet, Prästgårdsgatan 53, Stockholm. Efter Årsmötesförhandlingarna är ett samkväm anordnat med omväxlande program, sångdanser av Barnsamskapskapet Kottarna, upplysning av fröknarna Greta Wetterberg och Greta Öberg, sång av fröken Barbro Hermelin, musik av kvartetten Synkonen och kapellmästare Gösta Wallenius m. m. Inträde för medlemmar av organisationen 1:— krona.

Open Doors konferens i sommar.

Open Door International har i dagarna utsatt kallse till sin fjärde internationella konferens, som kommer att äga rum i Köpenhamn, på Christiansborg slott, den 19-23 augusti 1935. Utom de formellt anslutna gruppernas representanter — som bekant ha vi även i Sverige en sådan grupp — äga utomstående intresserade, män och kvinnor, rätt att åhöra konferensens förhandlingar såsom gäster.

Open Door International framhåller att försöket att beröva en kvinna rätt att arbeta är att vilja beröva henne rätt att leva, att inskränka hennes möjligheter att arbeta är att begränsa henne rätt att själv förtjäna sitt uppehälle är en degradering av alla kvinnor. Det är mot dessa tendenser Open Door International riktar sitt arbete, och det blir huvudsakligen frågorna om gift kvinnas rätt till arbete samt skyddsåtgärder för kvinnor, som kommer att stå på konferensens dagordning.